

Siriklockan

Frysände pastorats kyrkblad

Svenska kyrkan

Östmarks KYRKAS

250-årsjubileum

SJUKHUSKYRKAN
– var ligger den?

Julens gudstjänster

Källan

Vad är det som händer? De flesta tv-kanaler, dagstidningar och kanaler i riksradien har situationen med alla asylsökande som "förstasidesnyhet". Vad är det som händer? Och vad riskerar hända längre fram? Svaret är att vi inte riktigt vet, det här är en ny situation för oss och vi inser att stat, kommun och landsting "handlar efter läge". Ett läge som är rörigt.

I en drömsituation hade man kunnat önska mer tid, mer resurser, mer strategiskt tänkande, mer samarbete i Europa och med de länder alla kommer ifrån. Men situationen är nu inte sådan. Tvärtom, saker och ting pressar på med en oerhörd kraft. Allt detta väcker många reaktioner. Många av oss blir rädda, tänker jag. Inte minst då terrordåd nu inträffat i Europa. Och debatten går hög här hemmavid i vad mån resurserna kommer att räcka.

Samtalen mellan dem som är rädda och kanske skeptiska och dem som mer eller mindre ser det som en självklarhet att sträcka ut både en och två hjälpande händer i den situation som är för handen hamnar lätt i låsningar. Den ena falangen är lätt att kalla främlingsfientlig, den andra naiv. Ett vet vi och det är att situationen är komplex och har så många bottnar. Det finns ju bland annat inte en kategori asylsökande, utan många. Vi möter idag kulturella som trosmissiga mönster som är oss ovana.

Att lägga locket på och utmåla alla som vill problematisera den rådande situationen som främlingsfientliga är, som jag ser det, djupt olyckligt. Det gör att oron riskerar jäsa i det tysta. Vi måste våga tro att vi som individer och samhälle är myndiga att möta det vi nu står inför. Att kunna prata om det. Att även kunna prata om sådant som är problem och inte fungerar. Inte minst våga värna de ideal vi har, sådant vi tar som självklart hos oss, sedan länge.

Att generalisera något som är mångfacetterat går inte. Begrepp som "invandrare", "kyrkan", "svensken", "skolan", "samhället" för att nu ta några, måste alltid brytas ned för att bli begripliga och igenkännbara. När det sen kommer till behov vi alla delar och kan identifiera oss med, då kan vi inte gömma oss för varandra, då ser vi varandra.

Vi vet julens berättelse om skattskrivningen i Betlehem; att när Maria och Josef kommer dit så är där fullt, det finns inte plats på något av stadens härbärgen och Maria som snart skulle föda. Jag som pappa kan så lätt identifiera mig med Josefs ångest medan han allt mer desperat söker efter ett rum. Hur lättad blev han inte av att möta den där personen som hänvisade honom till stallet utanför stadsportarna. De kunde antligen få vara i avskildhet och hans fru kunde få föda.

Den som hänvisade Josef och Maria till stallet kanske inte tänkte på hur viktig denna gest var, just då? Men det den personen gjorde var att se till individen och dennes situation. Och här är vi lika alla. Vi vet alla hur det är att ha feber, vara hungriga, frysa, vara rädda.

Jesus försöker hela tiden inpränta vikten av ett empatiskt förhållningssätt. Han säger bland annat i en liknelse: *Jag var hungrig och ni gav mig att äta, jag var törstig och ni gav mig att dricka, jag var hemlös och ni tog hand om mig, jag var naken och ni gav mig kläder, jag var sjuk och ni såg till mig, jag satt i fängelse och ni besökte mig.* Någon frågade Jesus vad han menade och Jesus svarade att vad vi gör för någon av de utsatta vi möter i vår vardag, det gör vi parallellt för Gud. Det vill säga att alla handlingar i tysthet som har som syfte att minska lidandet och öka vår medkänsla med den som är utsatt – de sträcker sig rakt in i det heliga. Till den bestämelse vi har som människor; att finnas till för varandra.

Hur uppnår vi en sådan anda gemensamt? För den är ju trots allt fullt möjlig – den ligger inom möjlighetens ram. Det vittnar ju inte minst hela vårt välfärdssamhälle om; själva idén om alla människors lika värde. Personligen tror jag att vi i en tid som denna behöver gå in och söka källan bakom dessa värderingar. Humanismen är, som någon sa, kristendom utan Gud. När nu humanismens värderingar skakar därför att den tid och de utmaningar vi idag ställs inför tycks övermäktiga, då återstår inget annat än att gå till källan bakom idén om allas lika värde. Det är det flöde av kärlek och medmänsklighet som strömmar mot oss från Gud och som Jesus kom in i skapelsen för att förmedla på ett nytt och aldrig förr så tydligt vis.

Eller som Betty Ehrenborgs-Posses diktade så vackert:

*Här en källa rinner:
säll den henne finner!
Hon är djup men klar,
gömd men uppenbar*

Johan Bonander, kyrkoherde

LÅT FLER FÅ FYLLA FEM!

Var femte sekund dör ett barn som inte hunnit fylla fem år. Sisipho Sakawula är tre år och bor i ett av Kapstadens fattigaste områden. De första fem åren är de sköraste, då är mat, rent vatten och hälsa avgörande. Ge en gåva för alla barns rätt till ett tryggt liv!

SMS:a LJUS till 72905 och ge 50 kr. Eller swisha valfritt belopp till 9001223.

SMS:A LJUS
till 72905
och ge 50 kr

PG 90 01 22-3 | BG 900-1223

Svenska kyrkan
INTERNATIONELLT ARBETE
moderat av
actalliance

svenskakyrkan.se/internationelltarbete

Kyrkan som traditionsbärare i en föränderlig tid

Ännu ett år har snart gått och mycket är det som händer såväl i vår omvärld som i vårt land. Någon sa att det som sker idag var svårt att förutse för ett år sen och det som sker om ett år kan vi inte förutse idag. Och det ligger mycket i det. Samtidigt är det viktigt att sträva efter kontinuitet och förutsägbarhet.

Här har Svenska kyrkan en viktig roll med inte minst sina samlingar och gudstjänster kring advent, lucia och jul. Kanske är det så att vi alldeles särskilt ska värna och försöka lära ut dessa våra traditioner i denna vår föränderliga tid. Berättelserna och traditionerna har tröstat och upplyft människor i generationer och många bär minnen av hur andaktsfullt och rikt det känns att möta löften om en god och omsorgsfull kraft som verkar genom historien. Att få knäppa händerna och fokusera sin tanke i den "större" omsorgen ger ofta ett lugn och en ro som går djupt in i själen. Som bär genom och i vardagen.

I rollen som förtroendevald ligger att värna och skapa ramarna för den verksamhet Svenska kyrkan har att bedriva. Vi är inte inne och fokuserar på detaljer men väl de övergripande målen. Och det är med glädje jag kan konstatera att de sats-

ningar som möjliggjorts kring bland annat barn, ungdom och integration bär frukt. Barnverksamheten växer och det som sker i den – med dessa samlingar och babyrytmik – har en naturlig ingång i temamässorna för barn och familj. Det är så roligt att få vara med om och varmt välkomna alla nya i vår gudstjänstgemenskap!

Jag vill också passa på att tacka alla anställda och förtroendevalda för ett givande och innehållsrikt år. Löv har samlats upp på kyrkogårdar, allt har förberetts för snö och kyla. Och jag tar det inte för omöjligt att då Siriklockan nu kommer ut i mitten av december är snön redan ett faktum. Nu väntar julens alla gudstjänster i våra kyrkor och jag vill välkomna er alla till dem.

Jag önskar alla en god jul och ett riktigt gott nytt år!

Rune Mattsson, Kyrkorådets ordförande

innehåll

SIRIKLOCKAN nr 3 2015 Kyrkblad för Svenska kyrkan i Fryksände, Lekvattnet, Vitsand och Östmark

Box 52, 685 22 Torsby • info@sfryksandeforsamling.se • www.fryksandeforsamling.se • Ansvarig utgivare: AnnKatrin Uppvall
Layout: Birgitta Brorson • Foto omslag: Birgitta Brorson • Tryckt hos Ramströms Tryckeri AB • Upplaga: 5000

4 ÖSTMARKS KYRKA 250 ÅR
Jubileet	20 RITAMÄKI
friluftsgudstjänst
6 HELGSMÅL
i Vitsand	21 BLÅRÖK
och mopedknatter
7 TANKAR FÖR DAGEN
Carl Otto Werkelid	22 HÄNDER I PASTORATET
Skriet från vildmarken
8 KYRKOMUSIK
Katharina Hieke berättar	23 FÖRESLÅ BISKOPSKANDIDAT
i stiftet
10 GLÄDJEN OCH KÄRLEKEN
är det viktigaste	24 XX
i Fryksände pastorat
11 FÖRSTA HJÄLPARE
till psykisk hälsa	26 KONFIRMATIONER
i Fryksände pastorat
12 ONDSKA
Else-Britt Kjellqvist	27 REFLEXEN OCH BARNVERKSAMHETEN
i Fryksände pastorat
14 SJUKHUSKYRKAN
var ligger den?	28 ADVENTSBETRÄKTELSE
Ingela Älvskog
16 SAMTAL OM KRISTEN TRO
Bibelstudium	29 JULENS GUDSTJÄNSTER
i Fryksände pastorat
17 VAD ÄR EGENTLIGEN EN
begravningsavgift?	30 FRÅN KYRKA OCH HEM
i Fryksände pastorat
18 ANSLAGSTAVLAN
Smått och gott	32 FRYKSÄNDE PASTORAT
kontaktuppgifter

Östmarks kyrkas 250-årsjubileum

Text: Roger Ericsson Foto: Birgitta Brorson

Tänk, nu är det snart ett halvår sen vi firade Östmarks kyrkas 250-års jubileum. Men vilken folkfest det blev! Drygt 1000 personer vistades i kyrkan under tre dagar, fantastiskt! Sommaren visade sig från sin absolut vackraste sida med strålande sol och värme. Det var som om sommaren också ville vara med och fira.

Allt klaffade som vi hade planerat, detta tack vare duktiga människor som villkorslöst ställde upp för detta jubileum. Detta känner vi stor tacksamhet för.

Jubileet

Helgen rivstartade med en fantastisk konsert på fredagen med artister från bygden, det är inte utan att man känner sig stolt över detta stora utbud av duktiga artister som bor eller har bost i bygden.

Lördagen inleddes med att elvakaffe serverades på hembygdsgården, dagen fortsatte med guidad tur i och utanför kyrkan. På kvällen bjöds det på en fantastisk konsert med Sonja Aldén, en kväll att minnas! Konserten med Sonja Aldén var en födelsedagspresent till bygden. Denna bekostades inte av kyrkoavgiften utan togs av fonderade medel såsom arv och donationer.

Söndagens Grand Finale

Östmarks kyrkas klockor ringde in högmässan som de gjort i 250 år och kyrkan fylldes med människor. Glädjande nog kunde vi se landshövding Kenneth Johansson med fru och

biskop Esbjörn Hagberg med fru. Biskopen deltog även i högmässan. Naturligtvis deltog pastoratets kyrkoherde Johan Bonander och pastoratets övriga präster. Östmarks kyrko- och bygdekör dagen till ära förstärkt med några extra körmedlemmar. Kören framförde som postludium "Östmarkskantatet", skrivet av kh Oscar Svensson och musikdirektör Lars-Göran Benstorp. Detta under ledning av Lena Persson-Måwe och vid orgeln musikkonsulent Anders Göransson. Detta vackra kantat blev skrivet till Östmarks kyrkas 200-årsjubileum 1965. Efter högmässan bjöds det på lunch i och utanför församlingshemmet. Landshövdingen och Torsbys kommunalråd Ann Katrin Järåsen höll vackra tal och det avslutades med kaffe och tårter.

Såhär efteråt känner vi stor tacksamhet mot alla som bidrog till denna fantastiska helg. Ingen nämnd och ingen glömd. Närheten var påtaglig och hjärtat fylls av glädje.

Sen vill vi passa på att önska alla en välsignad och fröjdefull Jul

Östmarks församlingsråd genom Roger Ericsson, ordförande

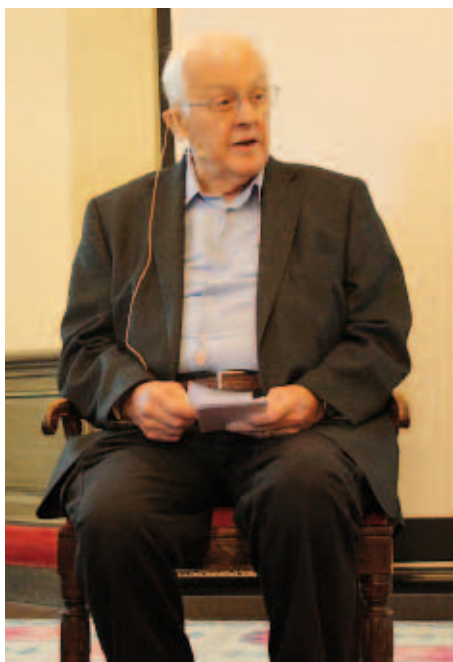

Jag var där

Det var tre helt fantastiska dagar i mitt liv! Att som kyrkvärd få vara med och uppleva detta känns för mig som en dröm – en lyckodröm. Jag jobbade alla tre dagarna som kyrkvärd. Allt ifrån att sitta i vapenhuset och sälja det framtagna Östmarkskorset (halsband), hälsa välkommen, dela ut agendor och finnas till hands där det behövdes. Vädrets makter stod på vår sida, och både fredag och lördag under musikframträdande stod kyrkans portar öppna. Några enstaka vindpustar sökte sig från en öppning till en annan, och det var så gudomligt vackert. Söndagen gick vi alla i procession in; kören, kyrkvärdar, diakoner, präster, kyrkoherden och biskopen. Så stolt jag känner mig att vara en bland dem. Esbjörn Hagberg, ja vad säger man? Äntligen fick jag träffa honom, och alla andra 1000-tals som ville uppleva Östmarks kyrkas 250-årsjubileum.

Bettan Nordin, kyrkvärd

HELGSMÅL

i Vitsand 5/9 2015

Vi var många i kyrkan. Runt 80 personer. Och det var vår förhoppning, att arrangemanget med kända vitsanningar som berättar och visar bilder från förr, skulle locka mycket folk.

Det blev en härlig blandning av humor och allvar. Många kände igen både sig själva och andra i historier och på bilder.

Anders, Lars och Lennart hade både humor och glimten i ögat! Det är oslagbart! Vi hoppas att de kommer tillbaka och berättar mera! Genom att berätta får våra liv en mening.

Allan Thörnevik, Lars Genander och Lennart Persson
Så sant – så sant. Lördagen den 5 september var det stor berättar-afton i en välbesatt Vitsands kyrka. Lars Genander, Kristinehamn, 88-årig fd. lärare och kantor i Vitsand, berättade mycket intressant om hur det var att som ung nyutexaminerad lärare och organist komma till sitt första jobb i Vitsand, där han under flera år på 1950-talet kom att arbeta samt vara engagerad i det mesta som hände i bygden. När Lars såg den

välfyllda kyrkan tyckte han det påminde om julottorna på 1950-talet.

Allan Thörnevik som på fem år skrivit fyra böcker om Vitsandsbygden presenterade sin fjärde och senaste bok ”Mina Nordvärmäländska möten”. Allan berättade och kåserade med stor inlevelse om händelser och bilder ur böckerna. Böckerna innehåller ca 500 intressanta bilder om bygden, Många av dem kommer från den mängd bilder som Axel Nilsson lämnade efter sig. Ett urval av bilderna hade sammanställts till ett bildspel som Lennart Persson visade till Allans berättelser.

Lennart avslutade träffen med att visa bild- och filmsekvenser av morbrodern, filmaren och flygaren Axel i Lämställ samt läste några dikter av Axel Fritiofsson och Gunnar Ehne.

Tankar för dagen

Från Sveriges Radio P1 den 18 november 2015

Text: Carl Otto Werkelid Foto: Birgitta Brorson

Just nu är det hundratals muslimer – fler och fler, mestadels unga – som via nätet tar avstånd från de bestialiska brott som begicks i Paris och Beirut. Fler och fler ansluter sig till uppropet Not in my name, riktat till de terrorister som menar sig handla på Allahs uppdrag.

Deras budskap till förövarna är klart: ni representerar inte oss! Och de förklarar varför:

*därför att det ni gör är fullständigt oislamiskt,
därför att ni våldför er på hjärtan och tankar,
därför att ni saknar medkänsla...*

Kampanjen känns som ett öppet fönster som släpper in lite andningsbar luft i en situation där syrebristen till följd av rädsla och vanföreställningar lätt leder till panik.

Fundamentalism kan, som vi vet, utvecklas till något mycket farligt – men är det ens fundamentalism det här handlar om? Är det inte värre än så – en bottenlös okunnighet, våldsamt frustrerade och vilsna människor som manipuleras in i vansinnesdåd, primitiva maktmänniskor som i religionens namn våldför sig på andras ... just det, hjärtan och tankar.

Okunskap om religion är ingen specialitet för terrorister eller fundamentalister. Att vara okunnig om religion, religionshistoria och religiösa frågeställningar anses ju inte på något sätt vara genant här i Sverige. Många människor i Sverige är troende – kristna, judar, muslimer, buddister och andra – men deras plats i det så kallade offentliga samtalet är försumbar och de beaktas ytterst sparsamt i medierna. Och i skolan är det ju inte precis så att religionsundervisningen har en framskjuten plats.

Det är sorgligt – och kanske också farligt. Framför oss har vi en värld som högst sannolikt kommer att drabbas av fler händelser som – med rätt eller orätt – kommer att relateras till religion och religiösa företeelser. Då är det inte så dumt att veta i vilka världar man rör sig – som nu, när tusentals flyende människor kommer till Sverige, många för vilka religionen är en omistligt del av identiteten...

Okunnighet om religion leder ofta till ett slappt klichétänkande och en fördomsfullhet som knappast skulle accepteras på andra områden. Häromdan såg jag en kolumnist i en tidning använda uttrycket "kalla katolska ögon". Det hade sluppit förbi det som borde ha varit en kall och strängt granskande redaktörsblick.

För några veckor sedan använde någon som intervjuades här i radion uttrycket "katoliker och kristna", utan att den som intervjuade bad om ett förtydligande av typen, menar du att katoliker inte är kristna...?

Det kan också gå för sig att – som i radion för några år sedan – göra succé genom att läsa Bibeln med fundamentalistiska glasögon ... som om sekler av vetenskaplig bibelforskning helt enkelt inte fanns.

Sådant är pinsamt och vemodigt. Och inte ofarligt. Okunskap när det gäller allt sådant som formar och präglar oss på djupet kan växa till något mycket allvarligt, något som vi inte alls vill ha eller förknippas med.

Katharina Hieke kyrkomusiken

Text: Katharina Hieke Bild: Birgitta Brorson

SDG

I somras spelade jag på en gudstjänst med några goda vänner. Som tack fick jag en stämgaffel. Den behöver man för att ge ton om man ska stämma ett instrument eller sjunga i kör. På min nya stämgaffel finns det en gravyr, som gjorde att jag blev djupt rörd. På ena sidan står mitt namn, och på den andra SDG. Det står för "Soli Deo Gloria" - Åran allena åt Gud. Signaturen SDG har använts av musiker och instrumentbyggare under många hundra år och återfinns under de flesta av Johann Sebastian Bachs handskrifter, och på många stora orglar. Den uppmärksamme minns att den förekommit några gånger i samband med musikgudstjänster och orgelmässor i Fryksände. SDG – det är programförklaringen och uppmuntran för varje kyrkomusiker. De tre orden – Soli (allena) Deo (Herren) Gloria (ära) – ger upphov till en mängd personliga tankar varav jag vill dela några med dig.

Gloria

Gloria in excelsis Deo – så här sjöng änglarna i den första julnatten, en himmelsk lovsång. Gloria sjunger vi i kyrkan varje gång vi firar högmässa och det påminner om att kyrkomusikerns uppgift är just att leda lovsången (här inte menat som musikalisk stil utan som att sjunga Herrens lov). Många bibelord konkretiserar uppmaningen att lovsjunga Herren. Till tempelgudstjänsten i Jerusalem fanns det en stor skara musiker som var avskiljda och utbildade för att spela olika instrument. Alltsedan dess har det funnits musiker i Herrens tjänst, och redan i den första tiden efter Kyrkans födelse har musiken varit viktig och nödvändig för gudstjänst och bön. Lovsången behöver inte alltid vara stark och glad – även i sorgen kan ett Tack till Herren uttryckas som en stillsam lovsång. Vilken underbar uppgift och kallelse – att få förena församlingen med alla änglar som lovsjunger!

Soli

Det handlar om riktningen av musicerandet. Just allena Herren är den som ska ha äran. Det ger musicerandet en viktig dimension och stor frihet - att få spela eller sjunga för att rikta lyssnarnas uppmärksamhet bortom mig själv. Den som musicerar för att visa upp för lyssnarna hur begåvad och virtuos man är, hör hemma på konsertscenen men inte i gudstjänsten. Naturligtvis kan ett barn som spelar extra fint i gudstjänsten få en applåd men den musiker som ärligt spelar och sjunger till Guds ära vill som regel inte ha uppmärksamheten på sig själv. Gudstjänsten ska ju bli en helhet med ord, toner och liturgin, och musiken hänger ihop med andra moment –

då riskerar applåden att störa flödet. Även rena musikgudstjänster är ofta uppbyggda på detta sätt. Däremot känns det givetvis helt rätt att de som musicerat i gudstjänsten, liksom andra som medverkat och hjälpt till, får ett tack när gudstjänsten är slut.

Deo

Herren står i centrum för lovsången och för att få lite vägledning så är det bra att tänka på den Heliga Treeninghetens personer. *Fadern, Skaparen* har gjort oss som musicerande varelser med olika begåvningar. Några har fått gåvan att låta sig beröras av musik. Några har fått förmågan att kunna skapa musik – helt spontant eller i en lång och ibland smärtsam process. Några blir så tagna av ett instruments inneboende möjligheter att de kan tänka sig sitta en eller flera timmar i sträck, dag in och dag ut, år efter år för att öva sig att locka fram de vackraste tonerna. Några har fått gåvan att med ganska enkla tekniska medel beröra lyssnaren på djupet. Själva musikens lagar och ramar är ett mästerverk i skapelsen – hur toner kan bli till harmonier, hur puls och rytm kan ta tag i våra kroppar, hur en melodi kan sätta sig fast i örat... Ingen av oss kan döma vilken musik som är finast även om var och en för sig själv vet precis hur man vill ha det. Liksom Skapelsen i sig är en lovsång till Gud så kan nästan all musik sättas i ett sammanhang där den blir till lovsång. Onekligen finns det även musik som inte hör hemma i kyrkan – för att den kanske rentav förolämpar Gud eller för att den rent akustiskt inte fungerar i kyrkan, men det är ganska få undantag i den stora rikedomen av musik vi har ärvt och som skapas ständigt omkring oss. Allt det vackra är en gåva som påminner oss om Skaparen och uppmanar oss att tacka med Lovsång.

Vi tänker även på *Sonen, Frälsaren*; så står det i vår församlingsinstruktion: vi ska "göra Jesus Kristus känd, ärad, älskad och trodd". Kan musik tala om Jesus Kristus och hans frälsningsgärning? Ja, naturligtvis, när man ser till den uppsjö av kyrklig körmusik, från Johann Sebastian Bachs kantater och oratorier till enkla bibelvisor – som alla i sin text klart och tydligt berättar om Jesus Kristus och sätter Guds ord i centrum. Alltså ska vi värna om kyrkans musikaliska skatt och framföra stora som små verk, och noga ge akt på att Guds Ord och förkunnelsen sätts i sitt rätta sammanhang. Men hur är det då med instrumentalmusiken? Igenom kyrkans musikhistoria har man ibland funderat på att faktiskt förbjuda viss eller all musik, även körmusik. Anledningen var att musikens sinnlighet skulle tilltala känslorna på ett så-

dant sätt att Guds Ord skymms. Den här frågan är nära beslätad med en av musikteoretikernas stora stridsfrågor – huruvida själva musiken har en inneboende egen betydelse och konkret innehåll eller om det bara är ljud i vissa ”rörliga former”. Man kan fråga sig om det kan vara farligt att musik upplevs som vacker? Visst kan en skicklig musiker uppfatta t ex känslorna i en bibeltext och välja musikstycken som passar för en stunds meditation på just denna text. Eller ackompanjera psalmsången så att viktiga textställen framhävs.

Men för att inte bara göra Jesus Kristus känd och ärad utan även älskad och trodd behöver man nog som kyrkomusiker gå lite längre. Jesus Kristus själv har ju inte bara undervisat om Gud Fader och gjort underverk, framför allt så har han själv gett allt, det yttersta offret, nämligen sig själv. Hur skulle jag då kunna lovsjunga honom om jag bara ska spela lite lagom, bra nog? Jag är inte vare sig ärlig eller trovärdig om jag inte ger det finaste just jag har, spelar så bra som det bara går. Detta är en stark drivkraft för många kyrkomusiker jag känner. Lika mycket kan det leda till att musiker slits ut i förtid när strävan att spela så bra som möjligt och behovet att öva krockar med vardagens nödvändigheter. Samtidigt, paradoxalt nog, är det anledning till att även ett enkelt litet stycke, framfört av en elev, kan bli en stor lovsång, när eleven spelar så fint han eller hon förmår och då infogar sig i en helhet. Oavsett om stort eller litet – just detta att ge och vara där helhjärtat ställer olika krav på dem som spelar och sjunger, beroende på vilka gåvor de själva har att förvalta.

Det är en kallelse att vara musiker i kyrkan och helt säkert förmedlas den genom den *Helige Andes*, *Hjälparens*,

försorg. Någon kanske växer in i uppgiften genom mångårig medverkan i kyrkans barnverksamhet, musikundervisning, kyrkokörer mm – någon annan upplever vid ett konkret tillfälle att man blir anvisad sin rätta plats. Anden är med och hjälper under de tiotusentals övningstimmar som behövs för att bli en skicklig och rutinerad musiker. Anden kan vara där under en gudstjänst och förmå en musiker som får betalt för en extrainsats och kanske inte alls är troende, att ändå medverka till att sjunga Guds lov. Anden ser till att bolla ideer till den musiker som tar sig tid och arbetar med högmässans texter, så att musiken bildar en enhet med texten. I de bästa stunderna upplevs själva musiken som Guds Ande – Gudsvinden som är den levande pulsen i tillvaron. Man kan inte se den, inte ta på den men den finns onekligen och hittar ingångar till både själen, hjärtat och intellektet.

Soli Deo Gloria

Soli Deo Gloria – dessa ord ser jag som en ledstjärna bortom det dagsaktuella, och de genomsyrar då även all min verksamhet. Min nya stämgaflöjel hjälper mig att hitta rätt ton, så att jag tillsammans med församlingen kan sjunga till Herrens ära. Det går inte att begripa Lovsången genom att mäta den i siffror – statistik, kronor och ören, och det går inte heller att förstå dess nödvändighet och kraft som en fjärran åskådare. Men det är helt säkert att vi, när vi helhjärtat spelar eller sjunger till Guds ära, och anstränger oss för att göra det så fint vi kan, inlemmas med änglaskaran som sjunger Gloria. Vi vill även ta med just dig. Du behöver bara komma till kyrkan, låta dig beröras, och överlåta dig till att bli en del av lovsången. Vagar du?

Glädjen och kärleken är det viktigaste!

Text: Karin Lövestam-Öberg

Vad tycker du är så viktigt, när du tänker på jul, att det känns som om det inte blir jul utan det? Julkorven, skinkan, köttbullarna, sötosten eller kanske lutfisk? Granen, ljusen, tomteblosser, glögg eller doften av saffran?

Jag ställde frågan på ett av våra äldreboenden för några år sedan och en gammal kvinna, som hade slumrat gott under hela andakten, svarade med hög och tydlig röst: "Glädjen och kärleken! Glädjen och kärleken är det viktigaste!" Kan julens innersta kärna fångas på ett bättre sätt?

"Jag drömmer om en jul hemma" börjar en känd sång. Ja, det drömmer säkert många om!

Men åtskilliga, som befinner sig i ett annat land, ställer sig nog samma fråga som Kristina från Duvemåla gör i musiken med samma namn. "Hemma var ligger det nånstans, kan nå ge svar." Bor man i ett annat land än där man är född, så medför det också att julen ser annorlunda ut.

Vi, jag och min familj, hade förmånen att bo i Sydafrika under fyra år. Det var fyra jular som inte var som varken vi eller barnen var vana. Vår yngste son anser sig fortfarande lida av sviterna av att jultomten inte hittade ner till Port Elizabeth. Som kompensation hade vi alltid utflykt till stranden på julaftons morgon. "Kan vi inte göra det här till vår tradition och alltid bada på julafton?" undrade mellansonen och vi konstaterade att det kanske blir lite kallt när vi kommer hem igen.

Men glädjen och kärleken fanns, även om vi led en skriande brist på kryddpeppar! Och alla carols fanns också! "Joy to the world the Lord has come".

När vi hängde upp vår gamla adventsstjärna i papp och den spred sitt varma sken ut genom fönstret, då kom människor och sa: "Så vackert! Det där har vi aldrig sett förr. Varför har ni hängt upp den?"

Och så fick vi berätta för alla som frågade att den hänger där för vi är kristna. Den ska påminna oss om stjärnan som

ledde de vise männen fram till Jesusbarnet i Betlehem. Den sprider ljus i mörkret och ska hjälpa oss att komma ihåg varför vi egentligen firar jul. Så är det med det!

Vi försökte både behålla våra jultraditioner från Sverige och samtidigt ta in det nya från vårt nya land och jag tänker ofta på att vissa saker blir väldigt annorlunda när man är på främmande mark. Att vi kunde säga att "glädjen och kärleken fanns" var ju för att vi fick fira jul tillsammans och för att vi hade fått sydafrikanska vänner som inkluderade oss i sin gemenskap.

Kan våra nya svenskar, som är vana att fira jul i sina hemländer och kyrkor, säga samma sak som vi sa? Jag är inte helt säker på det, för många måste fira julen långt bort från sina familjer. Jag önskar att vi tillsammans kan göra att många kan säga "vår första jul i Sverige blev så fin för våra svenska vänner öppnade sina hem för oss och bjöd på sina traditioner". Vad berättas för familjerna i andra länder om alla våra stjärnor, ljusstakar, ljusslingor, saffransdoften, pepparkakorna och glöggen, granarna som lyser och julmusiken som strömmar i varje affär? Dela med dig av våra traditioner till dem du möter. Delat liv är också delad glädje!

Kom till kyrkan under julhelgen och fråga andra om de vill följa med! Kom med barnen till familjegudstjänsten kl. 11.00 på julaftonen så vi alla får dela varför vi firar jul. Kom till julnattens mässa och dela glädjen "O helga natt, o helga stund för världen, då Gudamänskan till jorden steg ner" eller till julotta i Lekvattnet eller Östmark eller till någon av alla de andra gudstjänsterna.

Vi ses! Och glöm inte att glädjen och kärleken är det viktigaste!

Vill du bli "Första hjälpare till psykisk hälsa"?

Nu är det dags för en kurs i MHFA, Mental Health First Aid (en kurs utarbetad och certifierad av Karolinska institutet).

Sedan 2009 har vi i Fryksände pastorat arbetat med självmordsförebyggande arbete. Vi har på flera olika sätt försökt att bidra till att människor i Värmland ska få bättre förutsättningar än tidigare att hantera sin egen och närståendes psykiska lidanden och de psykologiska olycksfall som vi kallar självmord. Ett sätt att göra oss som individer och vårt samhälle bättre rustat är att bidra till ökad kunskap om psykisk hälsa/ohälsa. Vi har därför arbetat med olika typer av folkbildning till yrkesgrupper och organisationer som har nyckelroller när det gäller självmordsförebyggande arbete t ex. polisen, räddningstjänsten, ambulansen, landstinget, socialtjänsten och skolan/skolhälsovården. Nu vill vi att även privat personer ska få denna möjlighet.

MHFA är en kurs från Karolinska institutet i första hjälpen till psykisk hälsa. Kursen riktar sig till en allmänhet som är intresserad av ökad kompetens i medmänskligt hjälpande vid psykiska kristillstånd som vi alla kan träffa på i vardagliga situationer.

Kursen omfattar 12 timmar, uppdelade på tre, respektive fyra tillfällen under det att deltagarna får lära sig om de

vanligaste psykiatriska diagnosgrupperna och hur tecken på olika slag av psykiskt lidande kan vägleda oss att upptäcka, ta kontakt och hjälpa till på rätt sätt. Som Första hjälpare får man lära sig att stödja och uppmuntra en drabbad person tills ett tillfälligt kristillstånd är över eller tills personen fått lämplig professionell hjälp. Kursen lär ut en handlingsplan för detta. Den lär också ut var det lokalt går att söka professionell hjälp.

MHFA finns också med särskild inriktning på ungdomar i åldersgruppen 12-18 år. Ungdomsprogrammet (MHFA-Y) är en 14-timmarskurs, avsedd för vuxna som i sin vardag har nära kontakt med ungdomar, exempelvis skolpersonal, socialtjänstpersonal eller föräldrar/vårdnadshavare.

I kurserna ingår fallbeskrivningar, gruppövningar och åskådliggörande filmer.

Tyvärr kan kursen inte vara helt kostnadsfri eftersom kursboken, som är obligatorisk för att få kursintyg från Karolinska institutet, kostar ca 400 kr.

I samarbete med Sensus studieförbund hoppas vi dock att kostnaden ska kunna bli något lägre. Ingen övrig kostnad.

Kursledare är Eva Bonander (diakon) och Johan Bonander (kyrkoherde) i Fryksände pastorat.

Intresseanmälan till Eva Bonander 070-37 54 144. Du som redan anmält intresse för kursen vid vår föreläsning den 12 oktober kommer att bli kontaktad och behöver alltså inte anmäla intresse igen.

ONDSKA

Text: Else-Britt Kjellqvist Bild: Birgitta Brorson

Vi lever i en tid då det inte längre går att blunda för ondskan. Dagligen matar media oss med det mest fasansfulla. Fräls oss ifrån ondo läste jag som barn i Fader vår som enligt nutida ekumeniska översättning lyder rädda oss från det onda.

Men det finns också en ondska som är dold och som framträder under annat namn – inte sällan kärlek eller godhet. Ingen har uttryckt detta bättre än fransyskan och filosofen Simone Weil som dog i London 1943, vid 34 års ålder:

Det inger alltid en slags fasa, när en människa söker det goda och bara finner nödvändigheten. De sagor, där en älskad varelse plötsligt visar sig med en dödska i stället för ansikte, är den bästa bilden.

Aggressiv oskuld.

Psykoanalytikern Christopher Bollas begrepp aggressiv oskuld innebär att man fränkänner sig ansvar för sina handlingar, känslor, provokationer eller manipulationer. Vid konfrontation förnekas allt – även det mest uppenbara. Den aggressiva oskulden ställer sig helt oförstående inför den andres iakttagelser som då blir tanke- och känslomässigt förvirrad för att alltmer försättas i ett tillstånd av övergivenhet, ensamhet eller isolering. I värsta fall börjar man tvivla på sig själv och den egna varseblivningen. Inbillar jag mig? Håller jag på att bli tokig? Ytterst handlar det om vems verklighet som ska gälla. I vår tid kan man ibland få intrycket att verkligheten är subjektiv – upp till var och en att bestämma. Men det är nu trots allt endast en verklighet som kan vara verklig.

Vanligtvis ursäktas den aggressiva oskulden av den närmaste omgivningen. Något som kan komma till uttryck i fraser som: "Egentligen är han hur snäll som helst. Du skulle träffa henne i ett annat sammanhang, då är hon en helt annan människa." Bollas skriver: "När vi distanserar oss från med-

ansvaret för de destruktiva följderna av den ondsinta personens agerande genom att förvandla dem till ett slags skämt, perverterar vi sanningen." I stället för att sätta gränser för destruktiva handlingar, hat och elakheter samtycker man i det tysta.

Att vara oskuldsfull och naiv kan vara farligt, till och med livsfarligt. Förföraren ger i allmänhet intryck av att vara en god, trevlig, till och med sympatisk människa; talar gärna med mjuk för att inte säga len röst och uppträder till att börja med mycket vänligt. De kvinnor vars längtan är stark och vars känslomässiga behov stora faller lättare för manipulatorens spelade godhet eller för ett inledande uppvaktande intresse. Och särskilt mottagliga för manipulationer är de mest sårbara och känsliga vilka i allmänhet har en välutvecklad empati och förmåga till medkänsla.

Diaboliskt och gudomligt.

Det diaboliska trasar sönder medan det gudomliga för samman och helar. "Det diaboliska skapar från – varon; ett varande utan kontakt. Det gudomliga söker när – varon; ett varande nära, intill, relaterat till." skriver Mikael Kurkiala, som forskat och föreläst bland annat om hedersrelaterat våld och integration. Gränsen mellan gott och ont löper inte mellan oss människor utan igenom oss. Att lära sig att särskilja det ena från det andra är människans börda, uppgift och ansvar.

I likhet med honom anser jag att vi har ett personligt ansvar för hur vi hanterar ondskan inom oss, bemöter den utanför

Else-Britt Kjellqvist är poet, författare och psykoanalytiker. Hennes femte diktsamling *Ordet* kom 2012, likaså romanen *Magdalenas bekännelser*. Andra böcker är: *Rött och Vitt*. Om skam och skamlöshet; *Ledaren på den inre scenen*. Psykoanalytiska perspektiv på grupper och ledarskap; *Glöd i mörker*. Konstnärssjälen, skapandet och psykoanalysen; *Döda fåglar flyger inte*. Om gränser för det mänskliga; *De får vingar*. Anden och psykoanalysen – en civilisationskritik; *Fågel, fisk eller fjärl?*

Essäer om skapande; *Skammens väg till kärlek*. Else-Britt har gästpredikat i Östmarks kyrka 2006 och läst sina dikter i en östmarksmässa 2012.

oss samt ansvar för när vi släpper in den i våra liv. En indianhövding belyser dilemmat när dotterdottern undrar: "Det känns som om jag har två vargar i min mage. En varg som är hämndlysten och en som är förlåtande och snäll. Vilken av vargarna kommer att vinna?" Hövdingen svarar: "Den du matar." Och om det onda redan skett har vi ett ansvar att i efterhand försöka förstå de destruktiva valen och om möjligt reparera men framför allt välja annorlunda i framtiden.

Men egentligen ska inte ondskan släppas in. I hög grad handlar det om att sätta gränser. Och går det så långt som till att man mördar och våldför sig på barn kan jag inte se annat än att man blivit en ond människa; helt klart är konsekvenserna för de drabbade onda. Härefter såg jag på TV en faders förtvivlade och av smärta och sorg urgröpta ansikte. För sjutton år sen mördades hans lilla flicka och brottet är ännu ouppklarat.

Traumatisk barndom.

Flickan Elise i boken och dokumentären *Ängeln* på Malm-skillnadsgatan saknar ljusa minnen av sin barndom. Av modern ansågs hon dum och ful; behandlades som luft när hon inte satt inlåst i garderoben. Lillasyster kallades för Guldlock. Vid fem års ålder blev hon av en bekant utsatt för sexuell övergrepp. "Så här gör man med barn och djur", säger förövaren medan övergreppen pågår.

Några år senare skickar modern henne nästan dagligen till ett par som inte hade några egna barn. Efter middagen vet Elise vad som väntar. "Farbrodern tar mig till sängen och börjar ha sex med mig. Under tiden sitter tanten på en stol och tittar på." Efteråt får flickan en brun påse med karameller medan kvinnan med stort allvar säger att om hon någonsin berättar för någon ska hon döda henne. "Varenda gång springer jag fort därifrån för att komma bort från ondskan. ... Jag vet inte vad det är för fel. Jag har undrat så många gånger ifall det är ondskan själv som finns i min närhet, min omgivning, mitt område."

Många år senare när Elise Lindqvist från S:t Jacobs kyrka leder en grupp som hjälper prostituerade kvinnor på Malm-skillnadsgatan i Stockholm ber de tillsammans om Guds beskydd innan de ger sig av med varma drycker, smörgåsar och kläder för vi kan verkligen uppleva att ondskan finns nära oss när vi jobbar där."

Det gäller att vända hatets rum ryggen och söka sig till platser där jag blir mer människa och kan omge mig med bilder som lockar fram min egen och mina medmänniskors helighet. Att återupprätta vår mänsklighet. För att kunna stå emot och inte dras in i ondska måste man, förutom att lyssna till sitt samvete, genomskåda och känna igen den vilket kan vara svårt då ondskan ofta är genomfalsk, tror sig god och framställer sig som välvillig. Ondska är också ett tomt håll, en avsaknad av: uppriktighet, inlevelse, ödmjukhet, äkthet, barmhärtighet, omsorg, generositet, kreativitet, självinsikt, ömhet, respekt och kärlek. Inte minst omöjliggör ondskan kontakt mellan människor och mellan djur och människor.

I skönlitteraturen är ondskan ypperligt gestaltad i Pär Lagerkvists roman *Dvärgen*, som därför har fått ge namn åt min egen djävul.

Dvärgen

*Min dvärg bär bruna skinnkläder
När jag handlar på ingivelse
i ljusets riktning
blir han sprickfärdig
Hans taktik är överrumpling
att blixtnabbt slå ut tänkandet
och splittra känslan
när han inte hackar mig
för det som är på väg mot ljuset
Hans mål är att stå ensam kvar
medan det som är jag plånats ut
och mitt eftermäle blivit ånga*

Sjukhuskyrkan – var ligger den?

Text: Karin Lövestam-Öberg Foto: Birgitta Brorson och Karin Lövestam-Öberg

I mötet med patienter och anhöriga på sjukhuset presenterar jag mig så klart och då kan det låta så här: "Hej! jag heter Karin Lövestam-Öberg och jag är diakon i sjukhuskyrkan." Ibland händer det att svaret blir "Så trevligt att få besök" och sen lite förvirrat "Sjukhuskyrkan? Ja, jag såg skylten, men var ligger den?!"

Då blir det min uppgift att berätta att sjukhuskyrkan inte är ett speciellt rum utan att det snarare är kyrkans möte med människor. Egentligen är det precis som när vi pratar om "kyrkan" med varandra. Vi kan ha så många olika tankar: kyrkan som byggnad mitt i byn med allt vad den representerar av tradition och svensk kultur. Kyrkan kan ju också vara synonymt med den verksamhet som bedrivs "jag är i kyrkan på babyrytmik" eller kanske "kyrkan var här och hälsade på" och då tänker man kanske på att någon från Svenska kyrkan kom på besök.

Många av er har säkert sett att det är mycket som pågår i pastoratet och vi önskar verkligen att människor – unga och gamla, äldre och yngre, svenskar och nysvenskar, ja alla, ska kunna mötas i "kyrkan". Att du skall känna att det finns både ett djup och en stillhet, en glädje och öppenhet och att just du med den personlighet och längtan, som du har, ska finna fram till en gemenskap där man accepteras och uppskattas för den man är.

Sjukhuskyrkan kallas också Kyrkan inom vård och omsorg

Sjukhuskyrkan är kyrkans förlängda arm inom vård och omsorg och har till uppgift att ombesörja andlig vård både på sjukhuset och inom kommunens äldreomsorg. Vi har under året haft möjlighet att fördela arbetet mot kommunens äldreboenden lite annorlunda än vad det tidigare har varit och har nu prövat att varje boende ska ha "sin präst" eller "sin diakon". Att få en person som man lär känna lite bättre, som både kan besöka de boende och finnas som en resurs för personalen, det hoppas vi ska öka både kvalitén på arbetet och tryggheten i kontakterna.

På sjukhuset finns sjukhuskyrkan till för både patienter, anhöriga och personal. Vi människor "drabbas av livet" ibland och för att få hjälp att sortera lite i ett liv som känns rörigt och svårhanterligt eller för att orka gå vidare efter ett svårt besked eller när man har en svårt sjuk anhörig, så kan det kännas skönt att få sitta ner och berätta hur man har det. Det är också skönt när man ligger sjuk att någon kommer och har tid ett ögonblick att sitta ner och lyssna på det jag vill berätta. För mig är det ett stort privilegium att få möta så många människor i olika situationer, att få samtala, att ibland få be tillsammans eller som människor ibland uttrycker "det är gott att få känna att någon ber för mig, fast jag kanske inte kan tro på Gud själv".

I det dagliga arbetet på sjukhuset är det mest mig, Karin, som ni möter men vissa gånger händer det ju att vi behöver vara flera och då finns vår präst, Ingela Älvskog, som har viss del av sin tjänst inom sjukhuskyrkan, och flera goda diakonkollegor att kalla in.

I det dagliga arbetet har jag förmånen att ibland träffa personal i olika gruppmöten, ibland i enskilda samtal, andra gånger kommer människor för samtal som inte har något med sjukhuset att göra, men som behöver någon att samtala med. Samtal inom ramen för kyrkans arbete kallar vi ofta för "själavårdssamtal". Visst är det ett vackert ord! Att vårda själen – har vi inte skäl att göra det lite oftare i en stressig värld?

Palliativa teamet

Som diakon inom sjukhuskyrkan finns jag också med i palliativa teamet. Vi är ett team som består av sköterskor, läkare, kurator, fysioterapeut och mig. Ett team där man från sjukhuset verkligen har sett att människan har många behov utöver det rent fysiska. Vi brukar ju säga att människan består av ande, själ och kropp och många kan nog skriva under att existentiella frågor blir väldigt aktuella när man drabbas av sjukdom. Man behöver lindring av smärta och ångest, men ofta behövs också möjlighet att reflektera kring det som sker och här finns ett gott samarbete mellan oss i teamet.

Ibland är det ett arbete som kan kännas mycket tungt. Vi möter många människor i svåra situationer och om vi inte blev berörda av det vi möter så vore vi inte människor!

Ibland kan det vara så att ens uppgift, en del av livet, är att vara medvandrare. Att våga finnas där när döden och smärtan är påtaglig. Många anhöriga, som vi möter i kyrkans levandare grupper, berättar om hur ovärderligt det varit att ha teamet och dessa underbara sköterskor.

Vi i teamet behöver också få göra ett avslut, för visst bär vi också med oss en sorg i hjärtat av hur döden drabbar, så tre gånger per år har vi därför en kort minnesstund tillsammans i Siris kapell. Här läser vi upp namnen på den som avlidit sen sist, vi lyssnar till vacker musik, vilar i tystnaden, delar tankar som kommer och för varje person som dött tänder vi ett ljus i den vackra ljusbäraren. Nedan finns en bild på skeppet, fyllt av ljus, kanske på väg in i evigheten.

*Vid livets gräns
finns ett ofrånkomligt hav
Stränderna är svårtillgängliga
och gömda*

*Det händer att någon reser
för att aldrig återvända
Det händer hela tiden*

*Ibland är jag där för att ta farväl
Skymmer ögonen med ena handen
och vinkar avsked med den andra*

*Stranden är tom på båtar
ändå ser jag fler
än jag kan räkna vid horisonten*

*En gång är det jag som reser
en gång är det mina segel
som fylls*

*Ur boken "Ett skimrande trots"
av Lars Björklund*

Samtal om kristen tro

Vi möter ofta människor som uttrycker att de vet för lite om vår kristna tro och kultur. Många konfirmand-föräldrar har under senare år sagt att de saknar kunskap om det som konfirmanderna lär sig och uttrycker ett intresse för att förstå mer. Många undrar över saker i gudstjänsten som de inte förstår, t.ex. varför man plötsligt ska stå upp och i så fall när, och varför prästen har alla de där kläderna? Måste man tro precis som det står i Bibeln om man är kristen och vad är skillnaden mellan katolska kyrkan och vår?

Kanske funderar också några av oss mer på detta med vår kulturella bakgrund nu när vårt samhälle blir mer och mer mångkulturellt. Att det är viktigt att veta mer både för ens egen skull och andras i mötet med andra kulturer både hemma och i andra delar av världen. Kunskap, respekt och förståelse för den egna kulturen är en förutsättning för respekt och intresse för det, än så länge, främmande.

Nu startar vi gruppen "Samtal om kristen tro!" Syftet är att tillsammans fördjupa kunskaperna om den kristna tron, våra traditioner och etiska värdegrund. Vi fördjupar oss i viktiga kristna teman och får också praktiskt pröva på och lära oss om kristen andlig friskvård. Gruppen är öppen, vilket betyder att man är med de gånger man själv vill och har möjlighet. Deltagande i gruppen utgör, i samråd med ledarna, en grund för konfirmation för den som vill det.

Boel-Marie Lennartsdotter och Eva Bonander

Samtal om kristen tro

Dag: torsdagar, udda veckor

Tid: kl. 17.00–19.00

Plats: Församlingshemmet i Torsby

Startdatum: 21 januari

Intresseanmälan till pastorsexpeditionen tel 272 00 senast den 20/1.

Bibelstudium är att dela!

För att kunna växa i sin tro behöver man dela den med andra människor. För att förstå lite mera av hur man själv tänker behöver man samtala med andra och få byta tankar med varandra.

Varje söndag har ett namn i kyrkan t.ex. 1:a advent, juldagen eller påskdagen. Varje söndag har dessutom ett tema, så kommer ni till kyrkan 1:a advent så är temat "ett nådens år". Vi läser tre olika texter som ska spegla det här temat på olika sätt – en text från gamla testamentet, en episteltext (ett brev som Paulus eller någon annan skrev till någon vän eller församling) och den sista texten kallas "evangelium" som betyder ungefär glatt budskap och det handlar om något som Jesus sagt eller gjort.

Jag kan lova er att det ibland kan vara en sann utmaning att försöka förstå varför vissa av de här texterna är valda just till den söndagen och till det temat. Att få sitta tillsammans med andra människor och fundera över vad texterna vill säga till oss, hur vi kan förstå och tolka dem, det är fantastiskt spännande! Att sen få avsluta tillsammans och att få be för varandra och för dem som vi vet behöver det lite extra, det är stort!

Vi har två olika och helt öppna grupper i Fryksände församlingshem:

På tisdagar träffas en grupp kl 19.00–20.30

På torsdagar 18.00–20.00 har vi en grupp på "svenska light". Det innebär att vi har den på lite enklare svenska och här finns människor från olika länder med.

Välkommen du också till spännande samtal om Bibelns ord och kristen tro!

Karin Lövestam-Öberg

ANNO

1933

Vad är egentligen begravningsavgift?

Enhetlig begravningsavgift inför från 1 januari 2016

Den första januari 2016 införs enhetlig begravningsavgift i Sverige. Det innebär att alla som är folkbokförda i Sverige, och som har en kommunalt beskattningsbar inkomst, kommer att betala samma procentsats av sin inkomst i begravningsavgift. **Vi kommer att betala den enhetliga begravningsavgiften först år 2017.** Det är riksdagen som har beslutat om enhetlig begravningsavgift. Nivån på avgiftssatsen beslutas av Kammarkollegiet i november 2016.

Boende i Stockholm och Tranås är undantagna. I Stockholm och Tranås är begravningsverksamheten kommunal. Det är i nuläget inte känt om dessa kommuner framöver kommer att ingå i systemet med enhetlig begravningsavgift.

Begravningsavgiften och dess storlek har ingenting med kyrkotillhörighet att göra. Begravningsavgiften betalar vi för

att finansiera den begravningsverksamhet som Svenska kyrkans församlingar har i uppdrag av staten att ansvara för. På skattsedeln är därför begravningsavgiften och kyrkoavgiften separerade.

Källa: Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation

Vad är egentligen begravningsavgift och vad går den till?

Begravningsavgift betalas av alla som är folkbokförda i Sverige och som har en kommunalt beskattningsbar förvärvsinkomst.

I huvudsak ingår följande i begravningsavgiften:

- gravplats under 25 år
- gravsättning
- vissa transporter
- kremering
- lokal för förvaring och visning
- lokal för begravningsceremoni utan religiösa symboler.

Allmänna begravningsplatser

Det är huvudmannens (oftast en församling eller ett pastorat i Svenska kyrkan) skyldighet att anordna och hålla allmänna begravningsplatser för dem som är folkbokförda inom huvudmannens förvaltningsområde.

Särskilda begravningsplatser

I uppdraget ingår att tillhandahålla särskilda begravningsplatser för dem som inte tillhör något kristet trossamfund.

För att kunna utföra detta krävs till exempel personal, maskiner, redskap, administration och ett förtroendevärdt organ med förvaltningsansvar, oftast styrelsen för församlingen eller pastoratet, kyrkorådet. Därför betalar vi en begravningsavgift.

Begravningsavgiften täcker inte kostnader för kremering eller gravsättning utanför Sveriges gränser.

Läktarorgeln

Du har kanske sett att läktarorgelns "ansikte" har förändrats. I somras togs ryggpositivet bort – den uppsättning pipor som var placerade i ett skåp i läktarbarriären. Detta var första steget i den större ombyggnaden som stundar. Nu kommer orgelbyggeriet Åkerman&Lund att flytta hela orgelhuset ut på läktaren, och tillverka nya gavlar. Orgeln kommer då att stå på ungefär samma ställe där den byggdes – titta gärna på fotot som finns bredvid trappan till läktaren! Ryggpositivet hade kommit till 1956 och var inte särskilt lyckat vare sig ur arkitektonisk eller musikalisk aspekt. Även orgelns innanmäte kommer att renoveras och byggas om under våren. Vi kommer att publicera uppdaterad information i nästa Siriklockan och på hemsidan, och du som är intresserad är välkommen att kontakta vår organist Katharina för närmare information.

Inga gravljus i glas!

På förekommen anledning:

Gravljus i glas får inte användas på våra kyrkogårdar på grund av den stora risken för skärskador. Sådana gravljus kommer att städas bort av kyrkogårdspersonalen. Vi avråder från att ställa gravljus/marschaller ovanpå gravstenen, då skador kan uppkomma på stenen.

Kyrkogårdsnämnden i Fryksände pastorat

Snöröjning/halkbekämpning

Enligt beslut i samfällda kyrkofullmäktige kommer allmän snöröjning och halkbekämpning på kyrkogårdarna i Fryksände, Lekvattnet, Vitsand och östmark att ske **endast måndag-fredag**.

Vid lördagsbegravningar kommer snöröjning och halkbekämpning att äga rum vid behov.

Vid kyrkorna kommer nödvändig snöröjning och halkbekämpning att ske i anslutning till gudstjänsterna

Kyrkogårdsförvaltningen i Fryksände

Adventsauktionen i Vitsands kyrka

Tisdagen den 24 november var det dags för den årliga adventsauktionen i Vitsands kyrka. Ca 50 personer trotsade det hala väglaget och kom till kyrkan. Som alltid när vitsandsbor står för musiken är det fantastiskt bra.

Musikerna var Wilhelm, Mattias och Erik på dragspel och Roland på bas. Musikerna fanns på plats under hela kvällen och spred glädje så att vi kunde få in pengar på auktion och årgångar. Under kvällen kom det in ca 7.500 kronor som oavkortat går till Svenska kyrkans internationella arbete "Låt fler få fylla fem". Syföreningen som står bakom auktionen har stickat, sytt och pysslat under hösten.

Tack för alla gåvor och för det fina resultatet!

Berit Johansson

Markdubbning av gravsten

Efter den tragiska olyckan i Bollebygd hösten 2011, då en åttaårig flicka avled efter att hon fått en dåligt dubbad gravsten över sig pågår för närvarande en inventering av gravstenar på våra kyrkogårdar. Om det visar sej att du som är gravrättsinnehavare har en sten som behöver dubbas om kommer du att kontaktas med ett brev från kyrkogårdsförvaltningen.

Nationell riktlinjer har utgått från Centrala Gravvårdskommittén, Svenska kyrkans arbetsgivarorganisation och Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) för vad en gravsten ska klara. En sten som är 30 cm eller högre skall klara ett drag/tryckbelastning på 35 kg.

Det är gravrättsinnehavaren skyldighet att åtgärda problemet och att få stenen godkänd.

Mvh/Kyrkogårdsförvaltningen

KOM OCH UPPLEV EN ANNORLUNDA FJÄRDE ADVENT!

Den 20 december kl 15.00 flyttar vi ut gudstjänsten i Östmark och Lekvattnet till gården Gurusätra i Östmark och firar den utomhus. Då får vi uppleva en "levande julkrubba", med djur från trakten. Julens händelser spelas upp.

Vi sjunger älskade julsånger tillsammans samt lyssnar till solister från trakten. Facklor och brasor lyser upp från vägen och stjärnan leder oss till stallet. Kaffe, glögg, saft och tilltugg serveras.

Kom som du är eller klä ut dig till något som passar julberättelsen. Tillsammans gör vi det till en fin och trivsamt upplevelse!!

Värmt välkommen!

Boel-Marie Lennartsdotter, präst

Kyrkokören

Fryksände kyrkokör är en blandad kör som har funnits i precis 100 år inom Fryksände församling men som inte känner sig det minsta mossig.

Det är ett härligt gäng sångare som träffas onsdagar kl 19 och sjunger i kyrkan vid olika tillfällen, flera gånger varje termin. Du kanske har hört oss när vi framförde Misa Campesina Nicaragüense – den Nicaraguanska Bondemässan – i kyrkan i oktober i år?

Vi vill gärna bli fler! Det är en fördel (men inte helt nödvändigt) om du har lite erfarenheter av körsång sen förut, eller har spelat ett instrument, sjungit i band eller liknande. Just nu hoppas vi särskilt att fler modiga och trevliga herrar hittar till oss!

Hör av dig till körledaren Katharina Hieke, 070-2809188, om du är intresserad.

Lunchmusik

Sedan januari 2015 har många torsbybor upptäckt hur fint det är att njuta av lunchmusik och efterföljande soppa på jämna tisdagar. Det blir alltid 20 min musik i kyrkan, med start kl 12.12 – då är det oftast musik på orgeln. Organist Katharina tar gärna emot musikönskemål inom olika genrer. Det blir både "traditionell" orgelmusik och visor, pop, jazz och mycket mer. Det går att spela det mesta på orgel – utmana henne gärna!

Vårterminens första lunchmusik startar tisdagen den 12 jan, kl 12.12 – sedan varje jämn tisdag! Välkommen!

Kondoleanser

Besök oss på vår expedition mån-tors 10-12 eller ring in din kondoleans på tel 0560-272 00.

- Fryksände blomsterfond
- Svenska kyrkans internationella arbete – för katastrofer – för trädplantering
- Svenska kyrkan i utlandet

DOP/VIGSEL

Kom ihåg att boka era dop i god tid, för att få den tid ni önskar. Ring p.exp. 0560-272 00 mån-tor

Rättelse

I senaste numret av Siriklockan kunde du läsa om resan som Fryksände kyrkokör gjorde. Bilderna som publicerades i detta inlägg var inte tagna av Katharina Hieke utan av Ola Myrvold.

Kvarglömt och upphittat!

Glasögon, smycken, jackor mm finns tillvaratagna på pastorsexpeditionen tel. 0560-272 00

RITAMÄKI – friluftsgudstjänst ute i Guds natur

Text och foto: Keinth Lundquist

I slutet på juni höll Lekvattnes församling friluftsgudstjänst uppe på Ritamäki. Det var en fin junidag, kanske inte den allra varmaste, men solen sken och regnmolnen höll sig undan.

Det är en liten bit, några kilometer, att gå nerifrån Lomsen upp till Ritamäki, men det var ändå en skara på 30-40 personer som troget strävade uppåt för att nå Ritamäki. Det är en speciell känsla att samlas så där ute i Guds natur, under bar himmel. Man upplever att man finns närmare Gud och hans skapelse. Man har liksom "originalet" in på sig, det behövs inga krusiduller eller ceremonier hit och dit, Gud finns där, och mitt i skapelsen så finns vi, du – jag – Gud. Kan det bli bättre?

Det var så skönt på något vis, vi satt där alla och lyssnade till Guds ord, sjöng psalmer och bara fanns där; svenskar, norrmän, tyskar och nederländare. Alla syskon på denna jord som Gud givit oss att förvalta.

Dagens musik stod Per Engström från Sätra för. Han spelade på sin kornett till psalmerna.

Föreståndare för Ritamäki denna vecka var Margret och Vidar från Mon. De ordnade och ställde för att vi gudstjänstbesökare skulle ha det bra och trivas. Inne i rökstugan brann det i vedspisen och det gräddades våfflor för fulla muggar. Dagen till ära så bjöds alla på våffla med grädde och en kaffetår. All heder till Margret och Vidar som gjorde att alla kände sig alldeles extra välkommen där uppe i Guds natur!

Som avslutning på gudstjänsten ställde sig Per med sin kornett och lät tonerna från "O Store Gud" ljuda ut över nejden. Det blev himmelskt, tider som varit och tider som är, liksom flätades in i varandra, och om man slöt sina ögon kunde man i tankarna och drömmarna se Beda och Henning sitta där på farstutrappen i solskenen, med sin älskade katt Poo strykandes runt sina ben.

Blårök och mopedknatter!

Text och foto: Keinth Lundquist

”Hörru du prällen, skall du inte skaffa dig en Harley Davidson nu också när du har hästsvans?” ”Neej, jag kör moped.” ”Va, kör du moped? Kan vi då inte göra något med våra mopeder, för det finns en massa mopeder i Lekvattnet?” ”Kanske en mopedgudstjänst?” ”Ja, men det vore kanske inte så dumt, kör på det!”

Det var så det hela började, med ett samtal på familjegudstjänsten för ett år sedan mellan Daniel Märs och mig. Den 12 juli i år var det dags. Daniel har under tiden fejat och putsat och trimmat min Monark, så den sken som solen och gick som ett spjut. Vi samlades vid församlingshemmet för avfärd mot Ingvallsjön. Först dök det upp en Volkswagen-bubbla från 60-talet med Jan och Karl-Gustav i och på släpet hade de två veteranmopeder. Sedan dröjde det inte länge förrän den ena mopeden efter den andra uppenbarade sig, och det hela slutade med 34 mopeder. Inte nog med detta, det var packmopeder, det var fyrhjulingar och på sluttampen dök tre veterantraktorer upp, Fergusson och Case.

Vi körde i kortege upp till Ingvallssjön för att fira gudstjänst, och när vi kom dit var det fullt av folk som inväntade oss, och när Gudstjänsten började var vi sammanlagt 86 personer samlade, allt ifrån 5 till närmare 80 år. Till min fasa

hade jag bara köpt in 50 grillkorvar, men Lena Appel dök upp som en räddande ängel. Kvällen innan hade hon bakat 60 bullar och Kenneth hade stekt dessa bullar hela natten, under tiden som Lena också rörde till några sockerkakor. Hon räddade verkligen situationen. Tack Lena! Människor frågade mig dock om jag inte likt Jesus kunde utföra bespisningsunder som med fiskarna och brödet, men tyvärr kunde jag det inte.

Vi genomförde en givande gudstjänst tillsammans, samlade in kollekt till Hjärtebarnsfonden, och fick in en kollekt på nära 1500 kronor. Musiken stod Ronny Strandberg för, han spelade gitarr och vi fick lyssna till bland annat Johnny Cash, Elvis och Gunnar Wiklund. Efteråt grillade vi korv, drack kaffe och saft, åt bullar och sockerkaka, en givande gudstjänst under Guds himmel, med Ingvallssjön och naturen som altartavla.

Detta händer i pastoratet

Fryksände

Öppen grupp för barn ålder 0–6 år i sällskap med vuxen. Måndagar kl. 9.30–12 och torsdagar kl. 9.30–12. Info. 272 00.

Babyrytmik måndagar kl. 13.30 och 14.30. Nya grupper start v 4. Anmälan 272 00.

Barnkör FSK-åk. 2 torsdagar kl. 16 och åk. 3–6 torsdagar kl. 17.00. Anmälan 272 00.

Konfirmander träffas onsdagar i Prostgården.

Syförening måndagar udda veckor kl. 14–16. Info. Eva Bonander 070–375 41 44.

Mötesplats Nyfiket tisdagar kl. 9–14. En öppen grupp där svenskar och nysvenskar kan mötas och samtala.

Bibelstudiegrupp tisdagar kl. 19–20.30. Öppen grupp, ingen föranmälan. Kom de tisdagar när det passar dig. Nya personer varmt välkomna!

Kyrkokör onsdagar kl. 19–21. Info Katharina Hieke 070–280 91 88 – vi tar gärna emot nya sångare!

Tonträffen torsdagar kl. 14–15.30. Info Eva Verde 070–280 71 94. Vi övar dagtid. Välkommen att vara med!

Bibelstudiegrupp på lätt svenska torsdagar kl. 18.

Väntjänstgrupp Info Eva Bonander 070–375 41 44.

Andakter på Lövenstrand, Valbergsgården, Linden och Solliden. Info pastorsexp. tel. 272 00.

Grupper för sorgbearbetning startas kontinuerligt; "Leva vidare" och "Familj & sorg". Info. Karin Lövestam-Öberg 070–671 39 61.

Lekvattnet

Är du intresserad av Öppen grupp för barn 0–6 år i sällskap med vuxen i Lekvattnet? Info Yvonne Johansson tel. 501 09.

Miniorer/Juniorer o Barnkör för barn 5–13 år, torsdagar. Info. Yvonne Johansson tel. 501 09.

Konfirmandgrupp onsdagar.

Syförening torsdagar kl.10–13.

Östmark

Syförening tisdagar jämna veckor kl. 14–16. Info. Eva Bonander 070–375 41 44.

Konfirmandgrupp onsdagar.

Bygde- och kyrkokören onsdagar. Info. Lena Persson-Måwe 070–280 69 74.

Barnkör för barn 5–13 år. Info. Lena Persson-Måwe 070–280 69 74.

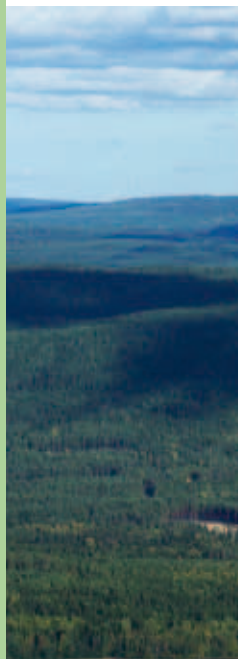
Andakter på Gömmanberg torsdagar jämna veckor kl. 10.30.

Är du intresserad av Öppen grupp för barn 0–6 år i sällskap med vuxen i Östmark? Kontakta Eva Bonander 070–375 41 44.

Vitsand

Syförening tisdagar jämna veckor kl. 10.30.

Är du intresserad av Barnkör eller barnverksamhet i Vitsand? Kontakta Ingela Älvskog 073–022 69 54.

Skriet från Vildmarken

Text och foto: Keinth Lundquist

Kanske har du läst Jack Londons bok, *Skriet från Vildmarken* (Call of the wild), som handlar om hunden Buck och hans ägare John Tornton.

När Buck i slutet av boken finner sin ägare dödad av indianer, och i sin saknad och sorg, hör vargarnas yl, "Call of the Wild", som en hälsning från vildmarken. "Kom till oss."

Samma yl, men kanske inte med hälsningen "kom till oss", fick konfirmanderna i Vildmarksgruppen höra på sin lägervistelse natten mellan lördag och söndag i mitten på oktober, då de var ute på läger vid Ingvallssjön. Vid midnatt, vid ett-tvåtiden hördes inte långt borta alls, ett vargyl från åsen, när konfirmanderna satt där runt lägerelden i kolsvarta natten.

Först upplevde konfirmanderna det lite kusligt, vargar som ylade därute i kolsvarta natten, man såg ingenting, och man visste inte riktigt var de var. Men sedan kändes det nästan som en hälsning, välkommen ut i vildmarken, och ett särskilt välkommen till Vildmarksgruppen. Lite vemo-digt och sorgset, men ändå en hälsning från det vilda. Konfirmandernas upplevelser var dock delade, visst var det lite kusligt, men ändå häftigt.

Ledarna då, de som skulle skydda och se till konfirmanderna där i mörka natten, och vakthunden Diesel, som skulle hålla de vilda djuren borta och på avstånd, var fanns de? Jo, de låg alla och sov tryggt och säkra i sina tält, och hörde ingenting alls. Hm ...

Skicka e-post till: karlstad.nybiskop@svenskakyrkan.se eller brev till Karlstads stift, Att: Ny biskop i Karlstad, Box 186, 651 05 i Karlstad

I brevet ska du ange:

- Namn på personen du föreslår som biskop.
- Var personen finns (för att undvika namnförväxling).
- Kort motivering till varför du föreslår personen.
- Att personen är tillfrågad och är positiv till att bli föreslagen, eller att det är allmänt känt att personen är positiv.
- Ditt namn och din adress (anges inte på hemsidan).

För att kunna bli biskop skall personen vara präst i Svenska kyrkan eller vara behörig att prästvigas i Svenska kyrkan.

Du kan föreslå biskopskandidat!

Text: Inger Axelsson Foto: Birgitta Brorson

Nästa sommar avslutar Biskop Esbjörn sitt uppdrag i Karlstads stift och förberedelserna för biskopsvalet pågår för fullt. Stiftsstyrelsen ansvarar för själva valet och en särskild arbetsgrupp är tillsatt för att förbereda detta.

Redan första advent och ca två månader framöver kommer en förslagslåda att öppnas på <https://www.svenskakyrkan.se/karlstadsstift>.

Där kommer alla namnförslag att presenteras med motivering till varför just den personen kan bli en bra biskop i Karlstads stift.

Vem får föreslå kandidater? För första gången kommer alla som är döpta och bor i Karlstads stifts 32 pastorat och församlingar att få vara med och föreslå kandidater. Det innebär att den som föreslår kandidat ska lämna namn på sin favorit, en kort motivering samt att den föreslagna personen är vidtalad och tackat ja till att kandidera.

Den 11 februari kommer de 400 röstberättigade, med ca 200 präster och diakoner samt lika många förtroendevalda elektor, valda av respektive kyrkofullmäktige från hela stiftet att samlas i Karlstad. Där ges tillfälle att plädera för

”sin” kandidat. Senare på dagen hålls ett provval, nomineringsvalet, där de som erhåller 5 procent av rösterna går vidare till det ”egentliga” valet. Om någon får mer än 50 av procent rösterna blir allt klart. I annat fall blir det ytterligare ett val med de två kandidater, som fått flest röster. Senast den 28 april vet vi vem som blir ny biskop i Karlstads stift. I själva valproceduren deltar endast de röstberättigade.

För att lära känna kandidaterna inför biskopsvalet förbereds en hearing i domkyrkan och tillfällen kommer också att finnas när biskopskandidaterna deltar i kvällsmässor i samma kyrka. Allt detta är offentligt och vi planerar även att sända hearing och gudstjänster på webben. Välkommen att delta som förslagsställare till vår nye biskop! *Inger Axelsson, vice ordförande i stiftsstyrelsen och sammanställande i beredningsgruppen inför biskopsvalet.*

Mia Järnry Integrations- projektledare

Jag kommer från... Torsby, där jag är född och uppvuxen.

Tidigare har jag... jobbat i annan församling, på fritids-
gård och i skolan.

Varför jag jobbar på Fryksände pastorat...

Pastoratet behövde en person till integrationsprojektet och jag blev matchad till jobbet genom arbetsförmedlingen.

Mitt mål/min vision är... att de jag möter ska känna sig sedda, älskade, burna och trygga så som Jesus såg, bekräftade och upprättade de människor han mötte.

Jag brinner för... mitt arbete som är omväxlande, omvälvande och otroligt berikande. Ingen dag är den andra lik. Jag träffar på allt från djupaste förtvivlan till goda skratt och samtal om tro.

På fritiden... Den tid som är över ägnar jag mej åt min familj och åt handarbete. Nålbundet, tvåändssticket och kontstickat är passioner som jag lätt kan snöa in i.

Mitt favoritcitat är... En text som jag ofta återkommer till är Per Harlings: Jag vill som en blomma stark träng tyst igenom asfaltsvägens hårda mark.

Vad du inte visste om mig... är att jag älskar ishockey.

Carina Bjuremo musiker och ledare för barngrupperna

Jag kommer från... Sunne men är uppvuxen i Kristianstad, utbildad i Göteborg, har även bott i Sörmark.

Tidigare har jag... arbetat i grundskolan.

Varför jag jobbar på Fryksände pastorat...

Här ges förutsättningar för att arbeta på ett sätt som jag tycker är bra. Det är roligt att få jobba med rytmik och med de yngsta barnen.

Mitt mål/min vision är... göra gudstjänsten tillgänglig för barn i alla åldrar.

Jag brinner för... Att små barn inte ska behöva "sitta stilla och vara tysta" i kyrkan.

På fritiden... läser jag deckare, umgås med min familj: man och fyra barn, geocachar.

Mitt favoritcitat är... "Låt barnen vara och hindra dem inte från att komma till mig! Himmelriket tillhör sådana som de." Jesus i Matteus 19:13.

Vad du inte visste om mig... Att jag flera år längtat efter att få användning för alla roliga barnsånger om Gud som står i min nothylla!

Birgitta Brorson informatör

Jag kommer från... Åsteby norr om Torsby

Tidigare har jag... jobbat inom olika yrkesområden innan jag läste grafisk medieteknik i tre år samt diverse högskolekurser. Har även gått på Dömens konstskola i Göteborg i två år. Nu senast har jag jobbat med annonsproduktion på TorsbyBladet innan jag började min anställning som informatör på Fryksände pastorat.

Varför jag jobbar på Fryksände pastorat...

Fick en förfrågan av kyrkoherden om jag var intresserad av att börja jobba och det var jag.

Mitt mål/min vision är... att genom olika informationsmaterial, sociala medier, kyrkans tidning Siriklockan osv. få kommuninvånarna att få upp ögonen för vad kyrkan står för och låta alla få insikt i de olika verksamheter som finns under kyrkans tak. Kyrkan gör en massa bra saker för väldigt många människor och min vision är att folk ska ta del av det.

Jag brinner för... humanitära frågor samt natur- och djurskyddsfrågor. Min önskan är att årets julklapp denna jul INTE blir robotdammsugaren utan en julklapp till någon som verkligen behöver. Det finns många organisationer som behöver pengar för att hjälpa människor och djur i nöd. Speciellt nu när regeringen hotar med att halvera biståndet. Varför inte ge bort en get i julklapp, ett träd eller lite rent vatten? Den som redan har allt kanske skulle bli jätteglad av att få bli fadder för människor på flykt eller ett utrotningshotat djur.

På fritiden... tar jag hand om mina djur, har fem hästar på gården (varav tre är mina), två getter och en katt. Föder upp hopphästar i liten skala. Jag också väldigt konstitresserad och målar och illustrerar i perioder.

Mitt favoritcitat är... Hur kan vi vänta i dagar på en sällsynt fågel, men vända bort blicken när vi möter en udda människa?

Vad du inte visste om mig... Gillar slogantävlingar. Min bästa sloganvinst är fina hästen Orion som kom till tack vare en slogan.

Fler medarbetare presenteras i kommande nummer!

Jag kommer från... Karlstad

Tidigare har jag... arbetat på Anstalten Kumla och ansvarat för retreatverksamheten på avd "Klostret". Där får intagna söka till att vara i tystnad under en eller fyra veckor och reflektera över sitt liv.

Varför jag jobbar på Fryksände pastorat...

Vägarna hit gick via Svenska Rallyt och kyrkoherde Johan Bonander. Sedan var det även mötet med personalen, samt bygdens människor som var mycket positiv! Det övertygade mig att det var rätt att söka hit.

Mitt mål/min vision är... att kyrkan ska kunna erbjuda tillfällen för vila och reflektion och skapa möjlighet till Gudsmöten, så att människor kan finna mening samt känna sig sedda, älskade och bekräftade.

Jag brinner för... att skogsgården Gurusätra i Östmark ska kunna bli en plats där vi kan erbjuda människor avkoppling, tid för reflektion och andlig växt.

På fritiden ... just nu handlar tiden utöver arbete mest om inredning, att umgås med vänner, samt träning på gym.

Mitt favoritcitat är... 1 Joh 4:7-21 Mina kära, låt oss älska varandra, ty kärleken kommer från Gud...

Vad du inte visste om mig... Under en period arbetade jag på en gård med bl.a 14 000 höns och plockade ensam ägg från dem en gång i veckan. Det var inte min favorit-syssla precis!

Boel-Marie Lennartsdotter präst

1955 ÅRS KONFIRMANDER I FRYKSÄNDE KYRKA

ÖVRE RADEN: Sivert Sandsgård, Anita Eriksson,
Gunhild Persson, Eivor Jonsson, Johan Bonander,
Anita Johansson, Ann-Margret Johansson,
Bengt Höglund, Nils Olsson
NEDRE RADEN: Gun Olsson, Maja Axelsson,
Birgitta Hagensköld, Margareta Vinje,
Anita Birgersson, Barbro Höglund

1965 ÅRS KONFIRMANDER I FRYKSÄNDE KYRKA

ÖVRE RADEN: Bo Jefflén, Bengt Gihlström,
Lennart Nilsson, Tommy Larsson,
Bengt Andersson, Lennart Persson,
Hans Lindberg, Lars Skanse
MITTENRADEN: Ann-Charlotte Bäckström,
Elly Gerdin, Lena Edvardsson, Maria Nilsson,
Birgitta Hamberg-Sem, Yvonne Olsson,
Johan Bonander, Lisbeth Boåsen, Marita Broberg,
Aina Johansson, Gerd Liljemark, Lena Gund,
Marita Ängsbo, Kerstin Grönberg
NEDRE RADEN: Håkan Åsberg, Solveig Magnusson,
Mariann Åslund, Lisbet Jansson, Monica Olsson,
Monica Atteblad, Rigmor Larsson, Monica Linder,
Kenneth Rehn, Birgitta Sjögren, Inger Bäckström

1965 ÅRS KONFIRMANDER I VITSANDS KYRKA

ÖVRE RADEN: Tage Olsson, Bengt-Åke Johansson,
Ingela Älvskog, Christer Blom, Göte Mattsson
NEDRE RADEN: Eva Hallberg, Maith Svensson,
Britt-Marie Svedberg, Birgitta Viklund

Foto: Yderstigs bild, Torsby

Till dig som är 9–12 år:

Hur har du det?

Missbrukar någon i familjen alkohol eller andra droger? Finns det psykisk ohälsa i din familj?

Då finns Reflexen, en stödgrupp, där du får lysa upp i en kanske annars mörk tillvaro. Känner du dig ensam, ska du veta att fler kan känna som du. Genom kunskap och lekar har vi kul tillsammans och lär oss nya saker.

Hur gör jag för att börja?

Du eller en förälder kontaktar oss så träffas vi och berättar mer. Det kostar inget att vara med. Torsby kommun och Fryksände pastorat Svenska kyrkan driver gruppen tillsammans.

Kontaktpersoner:

Elisabeth Hed, behandlingsassistent
tel. 073-276 11 23
elisabeth.hed@torsby.se

Inger Hjalmarsson, diakon
tel. 070-375 41 87
inger.hjalmarsson@svenskakyrkan.se

Elisabeth Hed, Inger Hjalmarsson och Eva Zakriskmark

Känner du igen dig?

Sviker
mamma/pappa
ofta sina löften?

Ljuger du för
att dölja något som
händer hemma?

Är du rädd
för eller känns det
pinsamt att ta med
kompisar hem?

Är du
orolig för dina
föräldrar?

Blir helger,
lov eller semestrar
förstörda för att någon
dricker för mycket eller
mår väldigt dåligt?

*"När det är flera barn som varit
med om samma sak är det lättare
att prata om det"*

Tankar i advent

Text Ingela Älvskog Foto: Birgitta Brorson

I skrivande stund ser jag en klarblå himmel utanför mitt fönster. När jag gick ut på lunch tidigare idag ville jag inte gå in tillbaka. Vilken härlig dag!

Annars brukar det vara grått, blött, ruggigt, blåsig och kallt denna tid på året. För mig brukar november vara den månad som det bara gäller att ta sig igenom.

Helst utan att förfrysa sig, utan att riskera att luckras upp av allt regnande och utan att blåsa bort. Kanske lika bra det. Allt brukar vara så i november. För det gör längtan till advent ännu större. Längtan till alla ljus som kommer att lysa upp både utomhus och inomhus. Både utombords och inom-bords. Advent är sannerligen något att se fram emot.

För mig är första advent att på nytt få gå in i Ett nådens år. Ett år av förväntan, ett år av hopp.

För mig är första advent att på nytt få lägga av sig allt det tunga som samlats på hög. Lämna och ta nya tag.

För mig är första advent att på nytt bli påmind av julens glada budskap. Han kommer. Han är här.

Vad är första advent för dig?

”Han korsar processionens väg från sidan” är ett citat från Tomas Tranströmer.

Så är det, Jesus kommer alltid från det håll vi minst anar. Det är inte alltid vi ser när Han kommer. För Han kommer i det vardagliga, det enkla, det oansenliga. Kärlekens möjligheter i våra liv är nya varje dag.

Jag önskar er alla en riktigt god och välsignad advent!
Ingela

Julens gudstjänster

Med reservation för ändringar

FRYKSÄNDE

Söndag 20 december

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Johan Bonander, Eva Verde,
Eva Bonander, Vårat Gäng

Torsdag 24 december *Julafton*

kl. 12.00 JULBÖN Karin Lövestam Öberg,
Mia Järnry, Carina Bjuremo

kl. 23.00 MIDNATTSMÄSSA

Boel-Marie Lennartsdotter,
Katharina Hieke, Karin Lövestam-Öberg,
Hannes Öberg, kyrkokören

Lördag 26 december *Annandag jul*

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Boel-Marie Lennartsdotter,
Karin Lövestam-Öberg, Katharina Hieke,
Peter Styrman, flöjt

Söndag 27 december

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Ingela Älvskog,
Eva Verde, Inger Hjalmarsson

Torsdag 31 december *Nyårsafton*

kl. 12.00 NYÅRSBÖN vid Mejeristen,
Torsby centrum, Ingela Älvskog

Fredag 1 januari *Nyårsdagen*

kl. 18.00 Ett musikaliskt nyårsfyrvärkeri –
musikgudstjänst med nattvard
Karolina Andersson, sång,
Malin Klingborg, obo,
Katharina Hieke, orgel och piano,
Boel-Marie Lennartsdotter, präst

Söndag 3 januari

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Ingela Älvskog,
Katharina Hieke

Onsdag 6 januari *Trettondagen*

kl. 11.00 TEMAMÄSSA för barn o vuxna, Johan
Bonander, Carina Bjuremo, Mia Järnry

LEKVATTNET

Söndag 20 december

kl. 15.00 Sammanlyst till Östmark

Fredag 25 december *Juldagen*

kl. 07.00 JULOTTA Keinth Lundquist, Carina Bjuremo.
Medverkan av Ronny Jansson och Majvor
Jansson. Trumpetmusik. Skoterkaffe i
skoterstugan. Levande Julkrubba.

Lördag 26 december *Annandag jul*

SAMMANLYST

Fredag 1 januari *Nyårsdagen*

SAMMANLYST

Söndag 3 januari

kl. 15.00 EKUMENISK GUDSTJÄNST
i Missionshuset, Keinth Lundquist,
Eva Verde, Tonträffen medverkar

Onsdag 6 januari *Trettondagen*

kl. 15.00 FAMILJEGUDSTJÄNST
Julfest efteråt i Hemgården.
Keinth Lundquist, Eva Verde

VITSÄND

Söndag 20 december

kl. 15.00 MUSIKGUDSTJÄNST Johan Bonander,
Eva Verde, Soul to soul medv.
Marie pettersson o Susanne Saikoff

Torsdag 24 december *Julafton*

kl. 23.00 MIDNATTSMÄSSA
Ingela Älvskog, Eva Verde

Lördag 26 december *Annandag jul*

SAMMANLYST

Söndag 27 december

kl. 15.00 HÖGMÄSSOGUDSTJÄNST
Ingela Älvskog, Eva Verde

Fredag 1 januari *Nyårsdagen*

SAMMANLYST

Söndag 3 januari

kl. 15.00 HÖGMÄSSA Ingela Älvskog,
Katharina Hieke

Onsdag 6 januari *Trettondagen*

kl. 18.00 MUSIKGUDSTJÄNST
"Julens psalmer" Ingela Älvskog,
Katharina Hieke, kyrkokören

ÖSTMARK

Lördag 19 december

kl. 18.00 MUSIKGUDSTJÄNST
Visor i juletid med Kristian och
Kristin Blom, Johan Bonander

Söndag 20 december

kl. 15.00 LEVANDE JULKRUBBA
Utomhusgudstjänst på Gurusätra,
Boel-Marie Lennartsdotter

Torsdag 24 december *Julafton*

kl. 11.00 GUDSTJÄNST på Gömmanberg,
Johan Bonander, Lena Persson-Måwe

Fredag 25 december *Juldagen*

kl. 07.00 JULOTTA Johan Bonander,
Lena Persson-Måwe, Bygde- och
kyrkokören

Lördag 26 december *Annandag jul*

kl. 18.00 MUSIKGUDSTJÄNST
Boel-Marie Lennartsdotter,
Lena Persson-Måwe

Fredag 1 januari *Nyårsdagen*

SAMMANLYST

Söndag 3 januari

kl. 11.00 HÖGMÄSSA Keinth Lundquist,
Eva Verde

Onsdag 6 januari *Trettondagen*

kl. 15.00 FAMILJEGUDSTJÄNST Boel-Marie
Lennartsdotter, Lena Persson-Måwe
Efter gudstjänsten fest i församlings-
hemmet, dans kring granen

FRYKSÄNDE

Döpta

11/7 Angelica Bäck
11/7 Ester Jonsson
11/7 Engla Henriksson
18/7 Filip Brattström
24/7 Vincent Hedegren
25/7 Morris Johansson
25/7 Texas Kjellberg
26/7 Oliver Sylvander
26/7 William Sylvander
2/8 Theodor Larsson
9/8 Emil Sandberg
16/8 Tyra Bergström
22/8 Olle Eriksson
22/8 Nickolina Hansson-Böe
22/8 Ludwig Pantzar
30/8 Filippa Svensson
30/8 Linnéa Einarsson
5/9 Wilma Ivarsson
5/9 Hugo Persson
19/9 Ludwig Nordlund
3/10 Elvira Lind
24/10 Noel Pihlgren
14/11 Alice Eskilsson
15/11 Carl Engholm
28/11 Rasmus Vestman
28/11 Lucas Sandberg Karlsson
29/11 Annie Isaksson

*Herre Gud, bevara dem i Ditt förbund
och välsigna dem nu och till evig tid.
Amen.*

Vigda

4/7 Carina Spjut och Christer Lind
18/7 Mari Rattfält och Max Tillberg
19/7 Chenfei Yang och Patrik Halvardsson
25/7 Therese Johansson och Lars Karlsson
2/8 Lisa Hansen och Erik Larsson
8/8 Annicka Frykeskog och Kjell Nilsson
8/8 Annika Bergström och Issac Won
8/8 Louise Eriksson och Richard Lagerström
17/10 Jessica Stigemo och Tobias Sylvander
14/11 Carina Dalgren och Kai Lövhaugen

*Herre Gud, ge dem nåd att besinna äktenskapets
ansvar och gåva och välsigna deras liv tillsammans.
Amen.*

Avlidna

6/6 Bertil Ersäng
12/6 Karin Wiklund
14/6 Kenny Holm
22/6 Anna-Gerd Gustafsson
30/6 Ante Olsén
4/7 Bror Bäckström
12/7 Åke Lagerkvist
19/7 Lennart Larsson
25/7 Göran Tomasson
29/7 Gunnar Nilsson
21/8 Ester Eriksson
26/8 Gudrun Nilsson
29/8 Bengt Svensson
5/9 Anders Werme
17/9 Gunhild Nilsson
21/9 Kency Nilsson
22/9 Lillie Spångberg
2/10 Ruth Jönsson
2/10 Francisco Soto
11/10 Sune Eng
13/10 Josef Myrland
13/10 Nils Eriksson
17/10 Olof Persson
17/10 Inger Karlsson
22/10 Christer Nilsson
23/10 Leif Rudström
29/10 Johnny Jansson
1/11 Anna Larsson
4/11 Uno Kullander
5/11 Åse-Britt Hallgren
15/11 Dag Vilson
16/11 Birgitta 'Gigi' Nilsson
16/11 Ingalill Lindberg

*Herre, skänk dem som sörjer Din tröst och Ditt ljus
och låt oss alla en gång få gå in i Din eviga glädje.
Amen.*

LEKVATTNET

Döpta

22/8 Anna Forssten
3/10 Olle Uppvall
8/11 Valter Karlsson

*Herre Gud, bevara dem i Ditt förbund
och välsigna dem nu och till evig tid.
Amen.*

Avlidna

5/5 Birgit Mathiesen
25/6 Hildur Isaksson
28/9 Rune Gustavsson
27/10 Margit Lundgren
14/11 Eva Elfberg
14/11 Elvy Johansson

*Herre, skänk dem som sörjer Din tröst och Ditt ljus
och låt oss alla en gång få gå in i Din eviga glädje.
Amen.*

VITSAND

Döpta

4/10 Didrik Svensson

*Herre Gud, bevara dem i Ditt förbund
och välsigna dem nu och till evig tid.
Amen.*

Vigda

Therése Eriksdotter och Stefan Åkerlund

*Herre Gud, ge dem nåd att besinna äktenskapets
ansvar och gåva och välsigna deras liv tillsammans.
Amen.*

Avlidna

10/6 Elvy Nilsson
22/6 Tore Hedström
18/7 Sven Andersson
19/8 Uno Eriksson
28/8 Anna-Stina Nilsson
23/9 Erland Vennerström
2/10 Lisa Svensson

*Herre, skänk dem som sörjer Din tröst och Ditt ljus
och låt oss alla en gång få gå in i Din eviga glädje.
Amen.*

ÖSTMARK

Döpta

23/8 Vilmer Skog
5/9 Hugo Gullström
17/10 Jimmy Eriksson
18/10 Mollie Lövhaugen
28/11 Wiktör Eriksson

*Herre Gud, bevara dem i Ditt förbund
och välsigna dem nu och till evig tid.
Amen.*

Vigda

18/7 Gunilla Jönsson och Hasse Eriksson
22/8 Anneli Johansson och Bengt Eriksson
29/8 Jessica Amneteg och Andreas Nilsson

*Herre Gud, ge dem nåd att besinna äktenskapets
ansvar och gåva och välsigna deras liv tillsammans.
Amen.*

Avlidna

18/7 Rune Andersson
25/7 Maj Johansson
8/8 Arvid Olsson
18/8 Anna-Greta Hedlund
30/9 Tommy Bornstedt
1/10 Arne Johansson
2/10 Frideborg Lindqvist
12/10 Karin Henriksson
13/10 Jan Sandberg
15/10 Evert Björnberg
27/11 Ester Gustafsson

*Herre, skänk dem som sörjer Din tröst och Ditt ljus
och låt oss alla en gång få gå in i Din eviga glädje.
Amen.*

FRYKSÄNDE PASTORAT

Pastorsexpeditionen 272 00

Anna-Lena Yderstig, kyrkoskrivare

Besöksadress: Kyrkogatan 26

Postadress: Box 52, 685 22 Torsby

E-post: fryksande.pastorat@svenskakyrkan.se

Hemsida: www.fryksandepastorat.se

Nya öppettider fr.o.m. 4/1 2016

Mån-tis 10.00-12.00, ons-tors 10.00-12.00, 13.00-15.00

KYRKOHERDE

Johan Bonander 272 01

Tjänstebostad, Östmarks prästgård 200 13

KOMMINISTRAR

Ingela Älvskog 272 02

Keinth Lundquist 070-606 41 03

Boel-Marie Lennartsdotter 070-200 01 56

DIAKONER

Eva Bonander 070-375 41 44

Eva Zakrismark 070-280 12 62

Karin Lövestam-Öberg 070-671 39 61

Inger Hjalmarsson, projektledare 070-375 41 87

MUSIKER

Katharina Hieke, organist 070-280 91 88

Lena Persson Måwe, kantor 070-280 69 74

Eva Verde, kantor 070-280 71 94

Carina Bjuremo 070-250 37 63

INFORMATÖR

Birgitta Brorson 070-236 20 54

KYRKOFÖRVALTNING

Elisabeth Johnsson, kyrkokamrer 272 14

Marie Nilsson, kyrkokamrersassistent 272 03

KYRKOGRÄDSFÖRVALTNING

Lars Wikström, kyrkogårdsmästare 272 07

Kyrkogatan 26 070-53101 64

Nya öppettider fr.o.m. 4/1 2016

Mån-tis 10.00-12.00, ons-tors 10.00-12.00, 13.00-15.00

FRYKSÄNDE FÖRSAMLING

Lisbeth Kanth, vik. kyrkovaktmästare 070-691 81 64

Anna-Karin Jönsson, församlingsvärdinna 272 15

Annamaj Carlsson, lokalvärdare 272 05

Mia Järnry, integrationsprojektledare 070-280 99 63

Blomsterfonden, pastorsexpeditionen 272 00

LEKVATNETS FÖRSAMLING

Arne Strandberg, kyrkovaktmästare 0730-54 45 92

Kyrkan/Församlingshemmet 501 01

Bokning av församlingshemmet, Britta Eriksson 500 64

Blomsterfonden, Bertil Johansson 501 31

VITSANDS FÖRSAMLING

Lars Olsson, kyrkovaktmästare 070-304 57 36

Roland Nilsson, kyrkovaktmästare 070-304 57 36

Blomsterfonden, Arnold Mattsson 423 09, 310 75

ÖSTMARKS FÖRSAMLING

Kyrkovaktmästare Stig Norman 070-595 73 56

Församlingshemmet 200 59

Bokning av församlingshemmet, May Eriksson 201 38

Blomsterfonden, Maj-Lis Haglund 210 09

KYRKORÅDETS ORDF.

Fryksände pastorat: Rune Mattsson 132 82

FÖRSAMLINGSRÅDETS ORDF.

Fryksände, Ann-Marie Uppvall 421 39

Lekvatnet, Inga-Britt Keck Karlsson 520 50

Vitsand, Barbro Ström 072-234 00 46

Östmark, Roger Ericsson 070-693 62 68